

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Arbejds-markedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 30:

Forslag til folketingsbeslutning om sikring af organisationsfriheden.

Af Annette Just (FP), Helge Sander (V) og Pia Christmas-Møller (KF) m.fl.
(Fremsat 30/11 94).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Der lægges i beslutningsforslaget op til, at regeringen skal sikre arbejdsgiveres og arbejdstageres frihed til at være medlem af en forening eller til ikke at være det, uden at dette skal komme den pågældende personligt eller arbejdsmæssigt til skade.

Det er regeringens opfattelse, at lov om beskyttelse mod afskedigelse på grund af foreningsforhold sikrer lønmodtagere både retten til at være medlem af en forening og retten til ikke at være medlem af en forening. Lov om beskyttelse mod afskedigelse på grund af foreningsforhold lever op til kravene i både ILO-konvention nr. 87 om organisationsfrihed og til kravene i Den Europæiske Menneskerettigheds-konvention.

Faktisk blev loven i sin tid vedtaget på baggrund af en afgørelse fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, og loven er fuldstændig i overensstemmelse med denne afgørelse.

Forslagsstillerne henviser i bemærkningerne til EU's Sociale Pagt og til, at Danmark er omfattet af denne, efter at et flertal af danskere har stemt ja til Maastricht-aftalen.

Det forstår jeg ikke helt. Danmark har fra begyndelsen, også inden Maastricht-aftalen, tilsluttet sig de erklæringer og de målsætninger, som EU's Sociale Pagt fra 1989 er et udtryk for. Maastricht-Traktaten og specielt protokollen om social- og arbejdsmarkedspolitikker, 11-aftalen, medfører for mig at se ingen ændringer heri. Tværtimod kan man faktisk sige, at 11-aftalen undtager organisationsforhold og altså ikke går videre end Fællesskabspagten på dette område.

Det er regeringens opfattelse, at målsætningen i EU's Sociale Pagt på dette område svarer til beskyttelse af organisationsfrihed i Menneskerettighedskonventionen.

Det er derfor også regeringens opfattelse, at den gældende danske retstilstand lever op til opfordringerne i denne pagt, og at både arbejdsgiveres og arbejdstageres organisationsfrihed er sikret på det danske arbejdsmarked.

Jeg skal derfor meddele, at regeringen ikke kan støtte beslutningsforslaget.

Jan Petersen (S):

Jeg tror ikke, det er nogen overraskelse, at jeg allerede nu oplyser, at Socialdemokratiet ikke kan støtte det her beslutningsforslag.

Det er lidt sådan med den debat, som nu skal udspille sig, at den dukker jo op, det er en af de klassiske diskussioner, som jeg kan forstå også historisk er foregået i Folketinget mange gange. Jeg har ikke selv talt op, hvor mange gange den er foregået, men den er foregået tit og ofte, og der har så været forskellige anledninger til det.

I dag er anledningen, at EU's Sociale Pagt åbenbart pålægger os at gå ind og gøre noget sådant som foreslået.

Vi konstaterer i Socialdemokratiet, sådan som det lige er oplyst af arbejdsministeren, at loven om beskyttelse mod afskedigelse på grund af foreningsforhold lever op til ILO's konvention nr. 87 og til kravene i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Regeringen har så bekræftet – og det er vi glade for – at der er overensstemmelse imellem menneskerettighedskravene i LO-konventionen, EU's Sociale Pagt og så den danske retstilstand, sådan som den er udtrykt i loven om beskyttelse mod afskedigelse på grund af foreningsforhold. Og med meldingen fra regeringen ser vi ikke nogen anledning til at gøre den-

ne debat særlig meget længere, og jeg skal derfor ikke bruge ret mange flere ord på den.

Hvis jeg skulle bruge flere ord, synes jeg i øvrigt også, at der skulle have været et lidt mere uddybet grundlag, hvorpå vi kunne diskutere det her lidt indviklede arbejdsretlige emne. Men da man ikke har gjort sig den umage i beslutningsforslagets ordlyd og heller ikke i bemærkningerne, skal jeg undlade det og håbe, at vi kan gøre denne debat så kort og præcis, som der egentlig er lagt op til fra forslagsstillernes side.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Den sidste bemærkning fra den socialdemokratiske ordfører er ganske imponerende. Jeg havde dog regnet med, at i det mindste Socialdemokratiets ordfører vidste, hvad det var, vi talte om, når vi talte om organisationsfrihed. Men det forstår jeg vi skal ind i en større forklaring på.

Men så kan det være, jeg må gøre den socialdemokratiske ordfører opmærksom på, at der er en bekendtgørelse vedrørende lov om beskyttelse mod afskedigelse på grund af foreningsforhold, som blev vedtaget i 1982 med enkelte rettelser i 1990, og det er faktisk to stykker i § 2 – det er stk. 2 og stk. 3 – som er kimen til hele miseren, for i dem står der, at man tillader en form for eksklusivaftaler og en form for aftale om forhåndsaftaler. Der står helt klart og tydeligt – og det er det nye i den sociale pagt, som altså selv ministeren har lidt vanskeligt ved at forstå – at enhver arbejdsgiver og enhver arbejdstager har frihed til at melde sig ind i sådanne organisationer eller til at undlade at gøre dette, uden at det må komme – og nu kommer det mest spændende – den pågældende personligt eller erhvervsmæssigt til skade. Og sammenholdt med den lovgivning, vi har i dag – som jeg sagde, det er § 2, stk. 2 og 3 – stemmer det ikke overens mere.

Det er jo ikke bare sådan lige at sige, at det har vi indført allerede i 1982, dengang vi lavede aftalen, for arbejdsministeren ved forhåbentlig godt, at der er faldet afgørelser siden hen, som har påvist, at det rent faktisk ikke er nok.

Arbejdsministeren er forhåbentlig også opmærksom på, at der føres retssager på nuværende tidspunkt, fordi Danmark ikke overholder de regler, som så mange andre EU-lande gør på nuværende tidspunkt. Og jeg håber på, at vi kan få en saglig debat, som trods alt viser, at vi også tager den enkeltes personlige frihed alvorligt.

Helge Sander (V):

Venstres vedholdende arbejde for frihed og imod tvang nødvendiggør et initiativ som det, der i dag er kommet til udtryk her i beslutningsforslaget om sikring af organisationsfriheden.

Man kunne ellers godt fristes til at lade tingene udvikle sig stille og roligt, og når jeg siger stille og roligt, er det, fordi jeg føler, at tingene udvikler sig stille og roligt i den rigtige retning. Jeg er overhovedet ikke i tvivl om, at den folkelige forståelse for, at eksklusivaftaler ikke hører hjemme i 1990'ernes Danmark, efterhånden er stærkt tiltagende.

I anledning af den aktuelle sag i Viborg, hvor SiD aktionerer mod virksomheden Selta, deltog jeg forleden i et telefonprogram i Danmarks Radio. I løbet af en times tid kom der et meget stort antal lyttere igennem, og det var utrolig påfaldende, at blandt de mange – og der var rigtig mange SiD'ere, som ringede ind – var der en fantastisk kraftig modstand mod SiD's håndtering af eksklusivaftaler.

Når jeg nævner det, er det, fordi netop sagen i Viborg og aktionen mod landmanden fra Ribe for nogen tiden siden og ligeledes den sag, der kørte på Bornholm mod forlystelsesparken Brændesgårdshaven, viste jo, hvad det er, vi reelt er oppe imod.

Til gengæld føler jeg også, at SiD hjælper os i et omfang her, som må undre, når man ellers tænker på, hvordan man arbejder netop i SiD. Men modstanden er meget, meget markant, og når jeg ydermere synes, det er imponerende, er det, fordi vi jo har alle bag os: grundloven, EU's Sociale Pagt, FN's erklæring om menneskeret-tigheder. Men som om det ikke skulle være nok, må vi, som allerede fru Annette Just nævnte, i Danmark lægge navn til retssager inden for dette område, og det synes vi ærlig talt ikke er særlig smart.

Jeg har i debatten frem til i dag hørt argumentet, at det her drejer sig kun om ganske få sager, og så er det, jeg må sige: Jamen hvis det kun er så få sager, det drejer sig om, hvorfor så al den postyr og oven i købet, synes jeg, en utrolig negativ omtale ikke mindst for dem, som fører sig frem vedrørende håndhævelse af eksklusivaftaler.

Jeg synes, at alt det har fastslået med syvtommersøm, at SiD fører en politik, der hører en meget fjern fortid til. SiD opnår alene at befæste indtrykket af, at SiD er en gammeldags og stivnet fagforening og slet ikke har opfanget tidens krav om frihed og selvbestemmelse til den enkelte.

Hvis det er således, at man har fulgt den seneste debat, er det jo selvfølgelig interessant i dag at få besked om, at Viborgsagen tilsyneladende er afsluttet, eftersom der nu er indgået en tiltrædelsesoverenskomst mellem Viborgfirmaet og SiD. Men netop her i eftermiddag har jeg hørt, at sagen er blevet flyttet til en anden virksomhed i Viborg, som nu har fået besked på, at det er deres tur.

Med andre ord: Man er altså ikke klar over, man er ikke rigtig blevet bevidst om, at tvungen solidaritet er en kæmpe misforståelse.

Sådan oplever vi det, og derfor er det, vi meget gerne vil slå endnu et slag for, at vi kommer denne organisationstvang til livs, som jo i virkeligheden finder sted rundt omkring i landet, og det er desværre slet ikke så få eksempler, som man forsøger at give det indtryk af.

Når jeg synes, det er fuldstændig fejlslagent, så er det også, fordi jeg i de seneste dages debat har fået at vide, at hvis man er medlem af SiD, kan SiD frit offentliggøre medlemmernes lønsedler. Det er dog helt utroligt i 1995.

Med andre ord: Vi håber – om ikke denne gang, så ved en senere lejlighed – at vi kan få flertal for intentionerne i dette lovforslag. Vi kan ikke forestille os, at vi skal forlade 1990'erne med de bestemmelser, som i dag håndhæves, eller som i hvert fald i det mindste SiD kæmper hårdt for at håndhæve over det ganske land.

Vi synes ganske enkelt, det er helt uacceptabelt.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Så har vi hørt liberalismens sande stemme, så har vi hørt den fri konkurrence, så har vi hørt det frie samfundssystem, og det glæder mig da. Det glæder mig også, fordi Venstre jo plejer at have synspunktet om, at det er arbejdsmarkedets parter, der selv må klare overenskomstspørgsmålet. Det er arbejdsmarkedets parter, der må fighte sig frem til de lønniveauer, der skal være rundt omkring.

Og så er det, logikken kikser for hr. Helge Sander. Jeg fatter ikke, hvorfor dette område ikke skal være omfattet af arbejdskampe. Hvad afholder en arbejdsgiver fra at sige nej til eksklusivaftaler, hvis han virkelig mener, at det grundlæggende er i strid med den måde, hans virksomhed skal arbejde på? Så kan han da tage den faglige kamp. Hvorfor skal Folketinget blandes ind i det? Hvorfor i alverden skal vi løse konflikten herinde? Jamen så slås dog! Det er da

alene et udtryk for, at organisationsparterne på arbejdsmarkedet har forskellige synspunkter på, hvordan det skal køre, og det slås man så om derude.

Jeg synes, hr. Helge Sanders argument vil føre til, at næsten alle overenskomstspørgsmål og næsten alle organisationsspørgsmål på arbejdsmarkedet burde løses her i huset, og det tror jeg ikke Venstre plejer at være tilhænger af. Så derfor, hr. Helge Sander: Hvorfor må den fri kamp, hvorfor må det fri arbejdsmarked ikke få lov til at være her? De kan jo sige nej, hvis de ikke vil have det.

Så koster det noget, ja, og jeg ved godt, det er lettere at få os til at løse alle problemerne end at løse dem rundt omkring i landet. Men skal vi hele tiden være dem, der pakker folk ind i vat og siger, at fordi de ikke selv tør tage kampen eller orker at tage kampen eller synes, de ønsker at tage kampen, så skal det på Folketingets bord, og så kan vi tage skylden for det.

Hr. Helge Sander, jeg synes, logikken kikser i Venstre.

(Kort bemærkning).

Jan Petersen (S):

Må jeg først sige til fru Annette Just, der tog en kort bemærkning umiddelbart efter mit ordførerindlæg, at det jo er interessant for Folketinget at få oplyst, hvem der har ret. Er det arbejdsministeren, der på regeringens vegne har tolket Danmarks internationale forpligtelser? Hvad er vi bundet af? Er det den retstilstand, der gælder i dansk lovgivning, eller er det fru Annette Just? Er der tale om, at det er et område, hvor vi skal konsekvensrette i forhold til en pagt, der åbenbart indeholder ord som citeret, eller har arbejdsministeren ret i, at det er vi ikke nødt til? Er der i øvrigt tale om et nationalt anliggende? Det spørgsmål kunne vi jo passende få opklaret snarest.

Til hr. Helge Sander: Man kunne få lyst til at spørge, om ikke det beslutningsforslag, vi debatterer, burde have haft nogle andre ord i sig, f.eks. en eller anden diplomatisk beskrivelse af hr. Helge Sanders almindelige modstand mod SiD, for hovedparten af indlægget vedrører den konkrete sag, som en af de faglige organisationer i landet har været involveret i.

Hvis hr. Helge Sander mener, at der er noget at gøre gældende på en enkeltstående sag dér, kunne man jo have stillet spørgsmål i spørgetiden eller på andre tidspunkter. Jeg synes, det er at forfladige debatten om et beslutningsforslag lidt. Vi

skal føre den på baggrund af en enkelt aktuel sag, som vi ved indimellem opstår på et livligt arbejdsmarked, og jeg er enig med hr. Peter Duetoft i den beskrivelse af liberalisme, som vi lige har fået præsenteret.

Grundspørgsmålet er jo egentlig, om det, forslagsstillerne ønsker, er at forhindre en arbejdsgiver i at ansætte de mennesker, den pågældende arbejdsgiver vil ansætte, f.eks. fordi den pågældende arbejdsgiver har valgt at indgå en aftale om at ansætte mennesker med bestemte baggrunde for at blive ansat, og så er spørgsmålet i øvrigt, om arbejdsgiversiden er specielt interesseret i, at vi får et arbejdsmarked, hvor konflikter ikke har særlig lette måder at blive løst på. Det er trods alt tilfældet på det danske arbejdsmarked.

Men det er jo store spørgsmål, som Folketinget har debatteret år for år, og så må vi jo tage debatten igen. Men jeg synes stadig væk ikke, at beslutningsforslagets bemærkninger giver anledning til en særlig kvalificeret debat om det.

(Kort bemærkning).

Henning Grove (KF):

Vi har lige haft en debat og en forespørgsel om, hvad vi gør for at få iværksættere i dette land. Så må jeg nok pege på det eksempel, vi har på Selta i Viborg, hvor SiD kun har ét eneste medlem ansat og kører eksklusivaftale imod ejerens ønsker, men også imod HK's og andres ønsker. Der skal et fagforbund ødelægge sådan en arbejdsplads. Det er det, jeg forstår ved dårlige eksklusivaftaler.

Man var klar til at indlede forhandlinger og også overenskomst med SiD – blot under den betingelse, at der ikke skulle være eksklusivaftaler, for dét er virkelig noget, der er medvirkende til at hindre erhvervslivet i at fungere i dette land.

Det var ikke de ansatte, der ønskede det, det var en fagforeningsformand, der nu havde udset sig et område her, der skulle kræves ind under SiD. Det er ødelæggende for fagbevægelsen at køre sådan nogle sager. Derfor synes jeg, det er et godt eksempel på, at det kan være nødvendigt at gøre klart, at dét er ikke fornuftigt hverken for fagbevægelsen eller for vores virksomheder og slet ikke for erhvervsklimaet i dette land, og det er det, der er ødelæggende.

Nu er jeg glad for, at man – i hvert fald efter mine oplysninger – har indgået en aftale dér. Men så ved jeg ikke, om det er rigtigt, hvad der forlyder, at man nu har flyttet det et andet sted

hen, for så er det jo endnu mere nødvendigt med sådan et beslutningsforslag.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Nu skal jeg nok lade være med at gentage, hvad hr. Henning Grove lige har sagt, blot gøre opmærksom på, at netop den ting, at SiD så flytter kampen hen til et andet firma, gør, at den her lovgivning er så utrolig vigtig. Jeg synes, det burde være en æressag for regeringen at sige: Hov, dér er en fejl, og vi kan også godt selv se det; nu skal vi se at få det rettet.

Så siger hr. Peter Duetoft: Jamen hvorfor i alverdens riger og lande kommer vi nu og laver enkeltssager? Vi skal ikke tage kampen op på den enkelte arbejdsplads her i Folketinget. Jeg er evig enig med hr. Peter Duetoft, men så ville jeg ønske, at hr. Peter Duetoft også havde læst beslutningsforslaget, for som ordføreren for Socialdemokratiet bliver ved med at sige: Jamen der er jo ikke rigtig kød nok på; det er jo bare sådan noget om, hvad vi i forvejen har tilsluttet os.

I øvrigt er det altså ikke ratificeret; den danske lovgivning er fra begyndelsen af 1980'erne, og der er altså ikke blevet ændret i den paragraf, som jeg har taget frem her.

Men hr. Peter Duetoft skal nu pludselig gøre vrøvl over, at Fremskridtspartiet ønsker, at vi overholder de internationale aftale og konventioner, som Danmark har sagt ja til. Det er dog første gang, jeg har oplevet, at CD går imod det internationale og ønsker, at vi skal sidde her i andedammen og bare sige: Vi er os selv nok. Nej, det forbløffer mig, hr. Peter Duetoft.

(Kort bemærkning).

Helge Sander (V):

Til hr. Jan Petersens bemærkninger om, hvorfor jeg i min ordførertale især beskæftigede mig med SiD: Det er ganske enkelt, fordi det er SiD, der har skabt alle de eksempler, som vi bliver præsenteret for, det ene efter det andet. Derfor var det naturligt at nævne de eksempler, og det er jo ikke bare et enkeltstående tilfælde, der her er tale om. Der har været en aktuel sag, der har kørt i pressen, men jeg går ud fra, at også Socialdemokratiets ordfører får nogenlunde de samme breve, som vi andre får. Så det er jo ikke et enkeltstående tilfælde, desværre.

Og så kan jeg via en telefonsamtale her i eftermiddag bekræfte det, som hr. Henning Grove var inde på, nemlig at man i Viborg har flyttet sagen ind på en anden virksomhed, som er leve-

randør til Selta. Så det er ikke noget enkeltstående tilfælde.

Men jeg vil meget hellere beskæftige mig med hr. Peter Duetoft, for jeg må sige, at det var et forbløffende indlæg. Hverken fra hr. Peter Duetoft eller CD har jeg hørt noget lignende tidligere, og jeg synes, det hele blev vendt på hovedet. Altså, vi taler da om rimelige frihedsgrader med de eksempler, jeg nævnte her. Hr. Peter Duetoft ser ikke alene bort fra de ting, som fru Annette Just nævnte, men også sådan noget som blokade og ligeledes det, at det er den enkeltes kvalifikationer, der skal være afgørende ved en ansættelse, ikke at man har det rigtige medlemskort. Derfor vil jeg ikke sige, at jeg ikke forstod det, men jeg forstod det *slet* ikke, når det kom fra hr. Peter Duetofts mund.

Jeg vil gerne nævne et enkelt eksempel. Det er den sag, vi havde fra Ribe, som jo altså heldigvis endte med, at Arbejdsretten idømte SiD en rimelig bod og udtalte, at det ikke var i overensstemmelse med de gældende regler. Men den sag, man rejste dér, var over for en landmand, som ikke var medlem noget sted, og over for en medarbejder, som heller ikke var medlem noget sted. Dér kom man så og sagde fra SiD: Nu blokerer vi landmandens virksomhed, og man må ikke køre bort med mælken. Da man så fik en aftale i Tyskland om, at her kunne man levere mælken til, så laver man yderligere blokader.

Nej, hr. Peter Duetoft, det indlæg var et fejlgreb, men lad os i stedet for tale om det, det handler om, nemlig reel frihed på arbejdsmarkedet inden for de rammer, som ikke alene de danske, men også de internationale regler afstikker. Lad os da få den faglige kamp, som jo også er helt anderledes end den, vi får skitseret i forbindelse med de her sager, som har været på dagsordenen i de seneste – desværre – både måneder og år.

(Kort bemærkning).

Jan Petersen (S):

Jeg vil godt have lov til at fastholde min kritik af beskrivelsen af problemet i beslutningsforslagets bemærkninger, for jeg forstår mere og mere, at det er en konkret sag i Viborg, vi skal drøfte. Det burde man i og for sig have gjort os opmærksom på, inden vi startede.

Det spiller en så stor rolle for forslagsstillerens ordfører, at jeg ikke finder det rimeligt, at vi – uden at vide det på forhånd – skal sætte os dybt ind i en konflikt, som åbenbart kører i Viborg, og som nogle er bedre orienteret om end andre.

Men når man nu er så velorienteret om den pågældende konflikt, kan man måske venligst oplyse den socialdemokratiske ordfører, om det afgørende stridspunkt var eksklusivbestemmelsen, eller om der ikke også var andre forhold. For det er mig bekendt sådan, at når man foretager kollektive fremskridt for at få etableret en overenskomst, så er det ikke eksklusivaftalen i sig selv, der nødvendigvis er det afgørende, men i høj grad også arbejdstidsspørgsmål og lønspørgsmål m.v. Men jeg kunne formodentlig blive belært om det, og så kan vi jo afstemme med de åbenbart fælles aviser, vi læser, plus de fælles breve, vi får, hvem der har ret. Det kan så være, at det først skal foregå efter debatten i salen.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Jeg vil gerne starte med at berolige fru Annette Just. Jeg har læst beslutningsforslaget. Det tog jo heller ikke mere end 10 sekunder, vil jeg gerne sige. Men arbejdsministeren har faktisk slået fast, at det er regeringens opfattelse, og dermed er jeg også enig i den vurdering – for de har jo meget forstand på de dele – at vi lever op til de internationale regler.

Så vil jeg godt til hr. Helge Sander sige, og det er også til hr. Henning Grove: Jamen jeg er da ikke sat her til at være dommer over SiD i Viborg. Jeg er da ikke sat her til at afgøre, om SiD i Viborg optræder klogt og kløgtigt, og om deres organisationspolitik dér er rigtig eller forkert. Det må medlemmerne og de kompetente organer i SiD da afgøre.

Jeg spørger bare, og det er derfor, det undrer mig, at hr. Helge Sander, der jo er så frihedselskende, ikke kan forstå min argumentation: Hvorfor skal Folketinget forhindre de her ting? Hvorfor er det ikke den faglige kamp, der skal afgøre, om der skal være eksklusivaftaler eller ej? Mig bekendt har DA i sine statutter stående, at DA's virksomheder ikke må indgå eksklusivaftaler, og det har jeg da aldrig hørt skulle give store problemer. Det lever de vel så op til.

Mig bekendt har man også i andre virksomheder i Danmark – men dem nævner man ikke i denne her debat – faktisk indgået fælles overenskomster, så man er fri for faggrænser.

Jeg mener, at man, da man skabte TV 2 i Odense, faktisk kom faggrænserne til livs ved at indgå en samlet overenskomst.

Det kan altså godt lade sig gøre, hvis man tager kampen for det. Og så spørger jeg bare:

Hvorfor skal det være en barnepigementalitet, Venstre kobler sig ind på, en mentalitet, der siger, at det er Folketinget, der skal løse alle problemerne i Viborg, i stedet for, at det er de mennesker, som det betyder så meget for.

Og man må have mig meget undskyldt, hr. Helge Sander. Hvis alle medarbejderne minus én plus ledelsen i en virksomhed virkelig mener, at det er et så vigtigt problem, at der ikke må være en eksklusivaftale, så er man også stærk nok til at stå kampen igennem, og det tyder det jo også på at man har været deroppe.

Det er dér, vi er uenige. For hr. Henning Grove har da ret i, at for meget stivt vil ødelægge erhvervsklimaet. Det er jeg enig i. Det eneste, vi så er uenige om i den vurdering, er, om det er os herinde, der skal redde det hele, eller om man faktisk har et vist ansvar hos arbejdsmarkedets parter.

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Når jeg tager ordet nu, er det, fordi man skulle tro, når man sådan sidder og hører debatten, at der var sket en hel masse nyt, siden loven blev vedtaget.

Hr. Helge Sander taler om at vende tingene på hovedet, og at de her sager kører i måneder og år. Og fru Annette Just taler om, at loven blev vedtaget i 1983, og at der jo er sket meget siden da.

Sidste gang – det er mere sådan til almindelig folkeoplysende virksomhed – denne her lov blev ændret, var i 1990. Det var altså under den daværende borgerlige regering, og det må have været hr. Knud Erik Kirkegaard. Det var efter, at EU's Sociale Pagt var vedtaget. Man kunne jo på det tidspunkt have besluttet sig for, at foreningsloven, som altså blev ændret i 1990, skulle forbyde eksklusivaftaler. Det gjorde man ikke. Man nøjedes faktisk med at give adgang til at fremme konkrete afskedigelsessager med størst mulig hastighed.

Den daværende regering og dens arbejdsminister sagde i Arbejdsmarkedsudvalget dengang, at den gældende lovgivning levede op til forpligtelserne i henhold til den europæiske menneskerettighedskonvention.

Man anlagde altså på daværende tidspunkt præcis den samme fortolkning, som den nuværende regering gør, fordi der faktisk ikke er sket noget, som skulle kunne ændre vurderingen i 1990 i forhold til vurderingen i 1995.

Så der er ikke sket noget, heller ikke i forhold til Maastricht-aftalen, som jo netop understre-

ger, at organisationsforhold holdes udenfor, dvs. EU's kompetence og EU's beslutningskraft. Det er et nationalt anliggende, og det kunne man jo have gennemført dengang, hvis man havde haft det samme engagement. Fru Annette Just sidder og ryster på hovedet, men det er ikke desto mindre den skinbarlige sandhed.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Jamen jeg er glad for det sidste, ministeren sagde, fordi ministeren slog fast: Jamen det har vi jo overholdt, lige siden loven blev vedtaget den 9. juni 1982. Jeg har nemlig datoen med her. Det er korrekt, at da blev loven vedtaget her i Folketinget om, at man skulle lave en bekendtgørelse om beskyttelse mod afskedigelse på grund af foreningsforhold, for så regnede man med, at man havde klaret det med menneskerettighedskonventionen.

Det er også korrekt, når ministeren siger, at der den 29. maj 1990 blev lavet nogle ændringer, og dengang var det den daværende arbejdsminister, der hed Knud Erik Kirkegaard, som var blevet opmærksom på nogle andre steder i lovgivningen, hvor der var noget, der ikke rigtig passede med vores internationale aftaler.

Men når ministeren siger, at Maastricht-Traktaten ikke har noget med det her at gøre, tager ministeren altså gruelig meget fejl. Der var kun ét land i EF, der sagde nej til at tage det sociale kapitel med ind, og det var England. Danmark ville ikke sige nej. Det var en af grundene til, at Fremskridtspartiet blev ved med at sige, at så er vi nødt til at stemme nej til Maastricht-Traktaten.

Jeg ved nok, at det kan ministeren godt huske. Vi blev ved med at sige nej til Maastricht-Traktaten, men ministerens parti sagde ja til den med glæde, i særdeleshed fordi det sociale kapitel var med.

Ministeren nikker og er enig. Derfor er det nu, vi kan komme med det her og sige: Jamen i Den Sociale Pagt, som regeringen og et lille, knebent flertal i den danske befolkning altså har sagt ja til, står der lysende klart, at vi ikke kan blive ved med at have de paragraffer i bekendtgørelsen om beskyttelse mod afskedigelse på grund af foreningsforhold.

Det er derfor, det er nu, at det er aktuelt. Det kunne ikke være taget op tidligere. Det er først nu, hvor Maastricht-Traktaten er trådt i kraft.

Ganske kort til hr. Peter Duetoft: Jeg er altså nødt til at sige, at det her er ikke et beslutnings-

forslag om Selta i Viborg, hvor gerne jeg end ville lave det. Det drejer sig også om de restauratører, der er i Odense, og det drejer sig også om de restauratører, som bliver generet i København. Det drejer sig ganske enkelt om friheden til selv at kunne organisere sig. Og så skal man ikke komme – og slet ikke fra CD's side – og sige, at de bare kan stå kampen igennem, for de har ikke en jordisk chance, hvis ikke det er et kæmpestort foretagende, for at have råd til at være blokeret i månedsvis. Det har almindelige forretninger, det har almindelige, mindre virksomheder ikke råd til. Det kan være, at hr. Peter Duetoft har råd til ikke at få løn i flere måneder, men det er altså de færreste forretninger, der har råd til det.

(Kort bemærkning).

Henning Grove (KF):

Hr. Peter Duetoft, det drejer sig lige så vel om arbejdsgiverforeningen. Der er organisationsfrihed. Skal en mand absolut tvinges ind i arbejdsgiverforeningen, fordi han har ansatte? Jeg mener, at det er organisationernes opgave at være så dygtige og forhandle så godt, at der er fordele ved at være medlem.

Jeg er medlem af Dyrslægeforeningen, vi har ingen eksklusivaftaler, men vores forening er så dygtig, at det er en fordel at være medlem. Jeg tror, at der er 10 eller 15 af dyrslægerne, der ikke er medlemmer. Resten af os er medlemmer, og det er, fordi foreningen er dygtig nok. Det er ikke, fordi vi er tvunget til det. Det er det, jeg mener, og det gælder både SiD og andre fagforbund, og det gælder arbejdsgiverne. Der skal ikke være tvungent medlemskab, men organisationerne skal være så dygtige, at det er en fordel at være medlem af dem, så folk melder sig ind. Det er jo egentlig det, sagen drejer sig om, og så skal man ikke, fordi en arbejdsgiver ikke er medlem af en arbejdsgiverforening, tvinge vedkommende til at indføre eksklusivaftaler osv.

Nej, udfør et godt stykke organisationsarbejde, så melder folk sig ind! Hvis der er tegn på, at man skal bruge tvang til det, så er det altså tegn på, at organisationen ikke er god nok.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Jeg er helt enig i hr. Henning Groves sidste indlæg.

Det, der bringer mig på talerstolen, er også hr. Peter Duetoft og hans stærkt provokerende bemærkninger om, at de jo bare kan tage den fag-

lige kamp. Det lyder så flot, men hvordan er virkeligheden skruet sammen? Er der tale om en lige og fair kamp, når en lille eller mellemstor virksomhed står over for en landsdækkende faglig organisation som eksempelvis SiD eller nogle af de andre, der har pengetanke, som kan stå mål med mange større eller mellemstore banker? Det kan aldrig blive en lige og fair kamp. De små arbejdsgivere, som ikke ønsker at være medlemmer af en arbejdsgiverorganisation, har ikke en chance.

Man må sige, at der skal overordentlig stor principfasthed til for at sætte virksomheden og et antal medarbejders fremtid på spil for at håndhæve et princip, som alligevel ikke kan håndhæves, fordi man må bukke under, før man sejrer i sådan en faglig kamp. Det kan ikke være CD's synspunkt.

Præcis det samme sker jo for lønmodtagere, der gerne vil stå uden for organisationerne. Må jeg minde om Max Blicher Hansen-sagen. Her var en mand, som troede på foreningsfriheden i dette land og stod fast. Han vandt også ved de forskellige retsinstanser, men han har betalt, så det virkelig forslår. Han er stadig væk den dag i dag uden arbejde, han er blevet ramt på brødet og på sin erhvervsmæssige karriere. Det er komplet utilfredsstillende i et demokratisk land.

Jeg vil gerne tillade mig at stille hr. Peter Duetoft et helt konkret spørgsmål, for CD er jo kendt vidt og bredt for, at de er nogle af de mest pro-EU: Hvad mener CD om Den Sociale Pagt? Har CD et forbehold over for Den Sociale Pagts bemærkninger. Jeg citerer:

»Enhver arbejdsgiver og enhver arbejdstager har frihed til at melde sig ind i sådanne organisationer« – altså arbejdsgiver- eller arbejdstagerorganisationer – »eller til at undlade at gøre dette, uden at det må komme den pågældende personligt eller erhvervsmæssigt til skade.«

Støtter CD de bemærkninger i Den Sociale Pagt, eller har CD haft ønske om at tage forbehold, hvis de ellers kunne, præcis på det punkt? Er CD pro-EU? Er CD pro-Maastricht med tilbehør? Eller har CD, når det kommer til stykket, alligevel nogle små forbehold?

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Det er det dér argument med små virksomheder og store pengetanke og den ulige kamp, som jo forarger den konservative ordfører ganske meget. Var det ikke samme situation i 1990? Var der ikke små virksomheder og store pengetanke i 1990, og hvorfor gjorde man så ikke noget ved

det? Da havde man faktisk de politiske muligheder for at ændre det forhold. Man valgte ikke at gøre det, fordi man lagde vægt på, at arbejdsmarkedets parter skulle have det retsgrundlag, som de har i dag. Så den forargelse synes jeg på en eller anden måde virker en lille smule forkert.

Så til fru Annette Just, som peger på det, som også fru Pia Christmas-Møller her senest var inde på: Maastricht-aftalen og Den Sociale Pagt. Det er rigtigt, at vi er glade for Maastricht-aftalen, fordi der også er nogle undtagelser i den, som er helt afgørende i den sociale protokol, bl.a. den undtagelse, der består i, at organisationsfriheden ikke er omfattet, at forhandlinger om løn- og arbejdsvilkår ikke er omfattet, og at sociale sikringsordninger ikke er omfattet, fordi det er nationalt anliggende. Vi lægger faktisk utrolig meget vægt på, at det er et nationalt anliggende, og det er også den definition, den fortolkning og den forståelse, som ILO har. Vores retsgrundlag er faktisk i orden.

Det er ligegyldigt, hvor mange mapper fru Annette Just kommer stillende med. Det er faktisk rigtigt, at der er nogle undtagelser i Maastricht-aftalen, og det ved enhver i dette land, fordi der faktisk er ganske mange, der har stemt enten ja eller nej til de undtagelser. Og det bliver der altså ikke ændret ved i en behandling af et beslutningsforslag på 5 linjer, fordi man ikke har gidet at gøre sig større anstrengelser, når det nu har været så afgørende for de tre partier, der har fremsat forslaget. Så man kan jo mindst talt undre sig.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Jeg vil gerne starte med at berolige fru Pia Christmas-Møller. CD er stadig væk uden nogen som helst forbehold i forhold til Maastricht, men samtidig er vi helt trygge ved arbejdsministerens forsikring om, at vi lever op til vores internationale forpligtelser med den lovgivning, vi har i Danmark. Men vi har ingen forbehold i forhold i Maastricht, vi har færre forbehold end et flertal i den danske befolkning.

Det andet, jeg godt vil sige, er, at der er organisationer, der er meget dygtige til at gøre de her ting, f.eks. lægeforeningen. Så vidt jeg ved, skal man være medlem af lægeforeningen for at kunne komme med på sygesikringsområdet, og sådan gælder det sikkert også for andre områder. Og det er jo ganske dygtigt, hr. Henning Grove; sådan kan man jo også lave eksklusivaftaler på en ganske snedig måde.

Men så vil jeg i øvrigt godt sige til hr. Henning Grove og til ordførerne for Venstre og Fremskridtspartiet, at det er jo dejligt forblyfende at opleve, at der kan være revner i det ideologiske grundlag. For der er jo en revne her: Vi skal have frihed, den enkeltes frihed, altså hvis de vil gøre det, som Venstre, De Konservative og Fremskridtspartiet vil have, for ellers skal der jo ikke være frihed. Jeg spørger bare, hvor er friheden til at beslutte, at man vil have eksklusivaftaler? Hvorfor skulle det være forbudt? Hvorfor skulle man ikke have frihed til, hvis en arbejdsgiver eller en arbejdstager mener, at der skal være en eksklusivaftale, at indgå en sådan aftale? Hvorfor skal det være forbudt at gøre det? Er det ikke frihed at vælge også den løsning?

Det mener jeg faktisk det er. Selvfølgelig er det da også en frihed. Jeg tror, mange arbejdsgivere vælger den frihed, for det mest rædselsfulde, der kunne være for arbejdsgivere i dette land, ville være et arbejdsmarked, hvor der væltede ekstreme organisationer rundt, man skulle forhandle med, der én efter én ville sætte kravene til lønninger og arbejdsforhold i overenskomsterne højt op, sådan at virksomhederne skulle forhandle med 3, 4, 5 forskellige organisationer rundt omkring og dermed få nogle voldsomme krav. Det er jo sandheden i det.

Det er derfor, at stemningen i langt den overvejende del af arbejdsgiverkredse er, at man alligevel synes, at eksklusivaftaler, skønt man måske nok ideologisk er imod dem, ikke er så slemme. Det skyldes, at de er ganske praktiske at have i dagligdagen for mange virksomheder, og derfor bliver kampen heller ikke taget.

Men det undrer mig lidt, at man i al frihedssnakken ikke også skal have friheden til at gøre det, som disse tre partier ikke kan lide. For det skal man vel. Og man kan altså stadig væk sige nej, vil jeg gerne sige til de ordførere. Man kan nemlig slås om det.

(Kort bemærkning).

Helge Sander (V):

Det er helt utroligt med hr. Peter Duetoft i dag. Der bliver talt om, at fagkampen skal have frit løb, og der bliver også sagt noget om, at man skal have frihed til at bruge eksklusivaftaler i denne fagkamp, som hr. Peter Duetoft sagde.

Jamen problemet er jo, at man tager fagkampen, som jeg også har sagt tidligere, i små virksomheder, som er helt udenfor. Jeg nævnte eksemplet med landmanden i Ribe. Hverken land-

manden eller medhjælperen var med i SiD eller andre organisationer. Hvor er friheden?

Sagen om Brændegårdshaven: Indehaveren er medlem af Kristelig Arbejdsgiverforening, medarbejderne af Kristelig Fagbevægelse. Der var en enkelt SiD'er ansat i en restauration, som var inden for området.

Sagen i Viborg vedrører en SiD'er, som for halvandet år siden som chauffør i Aalborg vistnok ikke fik helt præcis de tillæg, han skulle have. Det er bragt ud af verden for længst - for halvandet år siden.

Det er derfor, må jeg sige til hr. Peter Duetoft, at der er et eller andet, der kikser fuldstændig. For det lyder jo flot, men det har ikke noget med virkeligheden at gøre. Det kan ikke hjælpe, at hr. Peter Duetoft nikker, for det har det ikke. Så må vi sætte os ned og kigge nærmere på sagerne bagefter.

I øvrigt vil jeg give hr. Jan Petersen ret i, at det ikke er særlig hensigtsmæssigt at diskutere enkelt-sager. Men det viser sig, at det i denne sag er nødvendigt - også for at Socialdemokratiet rigtig forstår den dybere hensigt med dette her. Jeg kan slet ikke forstå, at hr. Jan Petersen kan forarges over, at vi nævner en konkret sag, som har været omtalt selv i Det Fri Aktuelt op til flere gange - ja, næsten daglig i den seneste tid - og så oven i købet en sag, hvor hr. Jan Petersen indleder med at sige, at denne sag har vi jo diskuteret. Ja, han kunne ikke engang tælle de mange gange, den har været diskuteret her i Folketingssalen både før og under hans medlemskab. For det er slet ikke så indviklet. Sagen er ganske enkelt, at det handler om det samme, og det er altså knap så enkelt, som hr. Peter Duetoft fremstiller det.

Til allersidst vil jeg gerne gøre en bemærkning til arbejdsministeren: Jo, der er sandelig sket en ændring siden 1990, nemlig at vi har fået en betydelig mere aggressiv fagbevægelse, hvor ufatteligt det end lyder. Og det vidner den ene sag efter den anden om, som vi her får lanceret i disse dage, hvor vi har debatten netop i eftermiddag.

(Kort bemærkning).

Jan Petersen (S):

Jeg tror nok, jeg har forstået, hvad hensigten er med dette beslutningsforslag, nemlig at vi skal have forbud mod disse eksklusivbestemmelser. Men så bliver jeg nødt til at spørge igen: Er det sådan, at den pågældende sag plus alle de andre, vi efterhånden også får listet op, og som

ikke fremgår af beslutningsforslaget - heller ikke den, der nævnes hyppigst, sagen fra Viborg - alene beror på, at der ikke vil kunne indgås en aftale om en eksklusivbestemmelse med den pågældende arbejdsgiver? Eller er det sådan, at det, forslagsstillerne egentlig ønsker, er at forhindre, at man kan lave kollektive kampskridt, rejse overenskomstkrav og stille krav om overenskomst med en dansk virksomhed med eller uden eksklusivbestemmelser?

Jeg synes, at jeg gang på gang får bekræftet berettigelsen af min kritik af bemærkningerne i indledningen. Det er en rodet diskussion. Hvad er det, I vil? Det fremgår ikke af de indlæg, I har. Jeg fik ikke svaret, og jeg kunne i og for sig godt tænke mig at få at vide, når man nu er så velorienteret i disse sager, om der er andre udestående spørgsmål f.eks. i Viborg end lige præcis eksklusivspørgsmålet. Var der noget med lønnen? Var der noget med arbejdstiden? Var der nogle af de spørgsmål, som jo egentlig er altafgørende for, at der er aftaler på det danske arbejdsmarked, og som gør, at det danske arbejdsmarked kan finde retlige afgørelser via arbejdsret, voldgift, når der er tvistigheder, osv., der spiller en rolle? Var der noget af det, arbejdsgiveren ikke ville det pågældende sted? Eller bygger jeres indlæg på det, ordførerne selv siger der vistnok er forlydende om? Jeg tror mest på det sidste.

(Kort bemærkning).

Henning Grove (KF):

Arbejdsgiveren i Viborg tilbød at betale én krone mere i timen, end SiD's overenskomst var på. Men han ville ikke have eksklusivaftalen. Det skulle ikke være tvunget på den måde, for medarbejderne i virksomheden ønskede ikke eksklusivaftalerne indført. Han har overenskomst med HK. Det er heller ikke, fordi han ikke vil have overenskomst med organisationerne. Det var et principspørgsmål; det er rigtigt.

Jeg vil gerne sige til hr. Peter Duetoft, at hvis hr. Peter Duetoft er arbejdsgiver og ønsker en eksklusiv aftale, kan hr. Peter Duetoft selvfølgelig lave den til enhver tid. Det vil jeg da aldrig blande mig i. Hvis en arbejdsgiver ønsker at indgå en overenskomst med eksklusivaftaler, kan vedkommende melde sig ind i den arbejdsgiverforening og få sine eksklusivaftaler.

Det, jeg er imod, er, at både en arbejdsgiver, der ikke er medlem, og hans medarbejdere kan blive tvunget til det. Det skal være frivilligt.

Jeg har intet imod, at hr. Peter Duetoft har indgået en eksklusiv aftale med Socialdemokra-

tiet. Jeg synes, det er tåbeligt og vil være fri, men det er hr. Peter Duetofts egen sag; det kan jeg desværre ikke blande mig i, og det vil jeg heller ikke lovgive om. Men hr. Peter Duetoft skal ikke komme og tvinge mig til at indgå den samme eksklusivaftale. Det er dér, vore veje skilles.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Til hr. Jan Petersen, ordfører for Socialdemokratiet, der har kaldt sig for arbejderpartiet – det vil jeg nok sætte et spørgsmålstegn ved, men det er ikke lige tidspunktet nu at gøre det – vil jeg gerne sige, at dette beslutningsforslag er affødt af denne, om jeg så må sige, danske oversættelse af Den Sociale Pagt, som blev underskrevet i 1990 af den daværende regering, og som blev accepteret af den danske befolkning, da de sagde ja til Maastricht-Traktaten, og jeg må måske gøre den ærede ordfører opmærksom på, at det parti, han repræsenterer, rent faktisk talte meget om, hvor dejligt det var, netop fordi den sociale dimension kom ind.

I denne sociale pagt står der rent faktisk, at den måde, lovgivningen er indrettet på, er drønulovlig. Det er det, det handler om.

Når hr. Jan Petersen så bliver ved med at sige: Jamen er det nu Selta i Viborg, er det en restaurant i København – eller måske i Odense for at blive midt i – må jeg sige: Nej, hr. Jan Petersen, det er dem alle sammen. Det, det drejer sig om, er, om vi overhovedet overholder noget som helst af det, vi selv skriver under på.

Så kommer arbejdsministeren og siger: Jamen der står ikke, at vi skal gøre det ord til andet, som der står her. Nej, der står, at vi skal overholde intentionerne i det, og det er det, jeg påpeger vi ikke gør, og hvad er resultatet? I dag sidder vi og er blevet indklaget for overtrædelse af Menneskerettighedskonventionen, og vi bliver indklaget for alle mulige internationale domstole, fordi vi ikke engang kan sørge for at overholde de aftaler, vi selv har skrevet under på, det være sig den tidligere regering, og det være sig så sandelig også den nuværende regering.

(Kort bemærkning).

Jan Petersen (S):

Jeg vil kun helt stilfærdigt sige til fru Annette Just, at jeg forstod, arbejdsministeren havde en anden tolkning af det; den var i overensstemmelse med den tidligere regerings, og det er jeg ret rolig ved. Så kan der holdes store taler om det. Jeg er jo ikke jurist i den forstand, som fru

Annette Just åbenbart er; til gengæld har jeg arbejdet lidt mere med de arbejdsretlige spørgsmål, og jeg synes stadig væk, at den debat, der føres, er upræcis.

Nu har der jo endnu ikke været anledning for dem, jeg forsøgte at komme i dialog med om det, til at replicere på det, men jeg vil gerne spørge, om det er eksklusivbestemmelserne alene, man vil forhindre, eller om det også er de adgange, man lovligt har i Danmark i dag til at tage skridt over for en virksomhed med hensyn til at få dannet en overenskomst. Hvis man vil afvikle de mangeårige traditioner, der er for, hvordan man udfører organisationsarbejde, og hvordan man organiserer et arbejdsmarked, synes jeg, man skal sige det klart.

Derudover synes jeg, at hr. Henning Grove skylder at oplyse Folketinget én gang til efter det seneste indlæg, om der er eller ikke er indgået en aftale i Viborg. Jeg forstod egentlig tidligere på debatten, at det var der, men nu er der tilsyneladende stadig væk et problem i Viborg. Jeg kan ikke rigtig finde ud af, om vi skal ud at læse aviser sammen for at finde ud af, hvad der foregår. Eller også får vi måske illustreret, hvad jeg egentlig forsøgte at sige, nemlig at der er mange forlydender, mange oplysninger. Skal vi have en sådan debat, må vi have et bedre og mere kvalificeret grundlag, og det har forslagsstillerne desværre stadig væk ikke leveret.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Jeg vil gerne sige til hr. Henning Grove, at den eksklusivaftale, jeg har med arbejdsministeren, fungerer ganske udmærket, men den er åremålsbestemt i den forstand, at den skal nyforhandles en gang imellem, så hvis arbejdsvilkårene for begge parter ikke er gode nok, kan det jo være, den bliver opsagt. Men det er de heldigvis, så der er ikke nogen problemer i det.

I øvrigt glæder jeg mig over, hvad hr. Henning Grove sagde, for pludselig er vi jo næsten ved at være enige. Jeg hørte nemlig hr. Henning Grove pludselig sige, at det skal være frivilligt, om man vil have eksklusivaftaler. Men det er jo også, hvad jeg nu har stået og forsøgt at sige i flere forskellige omgange, nemlig at det må være resultatet af en arbejdskamp, der fører til, at man har dem eller ikke har dem. Man skal selvfølgelig have frihed til ikke at have dem, men man må slås for dem selv i stedet for at klare det her fra Folketingets talerstol.

Jeg husker bare, at der fra andre partier – nu

skal jeg nok lade være at sige andre borgerlige, for jeg kommer jo også fra et borgerligt parti – men der er da i alt fald fra Fremskridtspartiet, og jeg mener at kunne huske også fra Venstre, kommet forslag om forbud mod eksklusivaftaler. I den forbindelse kan jeg glædeligvis konstatere, at hr. Henning Grove er mere i CD-retning, hvad det spørgsmål angår, end Venstre og Fremskridtspartiet er, og det er jo altid meget godt at vide for fremtiden.

Den fg. formand (Grete Schødts):

Hr. Helge Sander for en sidste kort bemærkning i denne omgang.

(Kort bemærkning).

Helge Sander (V):

Denne sidste korte bemærkning kun for at gentage noget fra mit ordførerindlæg, eftersom den socialdemokratiske ordfører, hr. Jan Petersen, spurgte endnu en gang. Jo, i Viborg er der indgået det, der hedder en tiltrædelsesoverenskomst mellem virksomheden og SiD, hvor eksklusivaftalen ikke optræder, og det er det, der er interessant.

Det, der er sket yderligere i eftermiddags, og som gør sagen ekstra perspektivrig ikke mindst set i relation til debatten her – der nu ikke er så indviklet, som hr. Jan Petersen vil gøre den til, fordi han gerne vil smyge udenom – er, at vi telefonisk er blevet orienteret om, at SiD nu har flyttet aktionen til en anden virksomhed i Viborg, nemlig en af de virksomheder, som er leverandør til den virksomhed, man har indgået aftale med tidligere på dagen.

Så det er altså en speget sag, der fortsætter, men når debatten så specifikt har handlet om den sag, er det ikke mindst hr. Jan Petersens skyld, eftersom han har stillet det ene spørgsmål efter det andet, for selve sagen er langt større og langt vigtigere. Det håber jeg også debatten vil afspejle senere.

Den fg. formand (Grete Schødts):

Herefter går vi tilbage til ordførrækken, og jeg giver ordet til fru Pia Christmas-Møller.

Pia Christmas-Møller (KF):

For Det Konservative Folkeparti er foreningsfrihed en af de afgørende forudsætninger for demokratiet. Det er da heller ikke tilfældigt, at netop vores grundlov sikrer os denne ret. Det sker i § 78.

Reel foreningsfrihed består af to elementer: på

den ene side retten til at gå med i en forening og på den anden side retten til at blive fri. Det sidste er mindst lige så afgørende for reel foreningsfrihed som det første.

Sådan må det også være på arbejdsmarkedet. Lønmodtagere og arbejdsgivere skal sikres ret til at slutte sig sammen i foreninger, men de skal altså også have muligheden for at blive fri.

Præcis det samme princip ligger bag formuleringen i Maastricht-Traktatens sociale pagt, som Danmark har tilsluttet sig, og som vi derfor også er forpligtet til at efterleve. Det hedder heri:

»Arbejdsgivere og arbejdstagere i Det Europæiske Fællesskab har ret til frit at slutte sig sammen for at oprette arbejdsgiverforeninger og fagforeninger efter deres eget valg til varetagelse af deres økonomiske og sociale interesser. Enhver arbejdsgiver og enhver arbejdstager har frihed til at melde sig ind i sådanne organisationer eller til at undlade at gøre dette, uden at det må komme den pågældende personligt eller erhvervsmæssigt til skade.«

Tydeligere kan det faktisk ikke siges. Alligevel oplever en række borgere hvert år, at organisations- og foreningsfriheden knægtes. Virksomheder trues på deres eksistensgrundlag, hvis de ikke organiserer sig på en bestemt måde og kræver af deres ansatte, at de gør det samme, uanset om de har lyst eller ej, og uanset om det vil forringe arbejdsvilkårene for de ansatte eller ej.

Vi ser eksempler på, hvordan lønmodtagere bliver truet på brødet og fremtidige ansættelsesmuligheder, hvis de ikke lader sig presse ind i en bestemt faglig organisation. I rigtig mange af tilfældene handler det ikke engang om, hvorvidt den enkelte er fagligt organiseret eller ej, men derimod om, *hvor* den enkelte er organiseret. Det kan Kristelig Fagbevægelse og Kristelig Arbejdsgiverforening tale med om.

Det er fuldstændig uacceptabelt, når den rå organisations- og pengemagt på den måde får frit spil. Det har vi set for mange eksempler på. Derfor er der behov for et meget præcist lovinitiativ, og det er det, vi lægger op til med vores beslutningsforslag.

For nu at undgå misforståelser og for at komme mytedannelser i forkøbet vil jeg gerne understrege, at forslaget ikke sigter på at gennemtvinge et brud med den århundredlange tradition, vi har for, at arbejdsgivere og arbejdstagere på det danske arbejdsmarked organiserer sig. Det har været og er fortsat en frugtbar tradition.

Når organisationerne vel at mærke holder sig

til deres metier, løser de mange opgaver til gavn for den enkelte og helheden, og det gælder også fagbevægelsen. Men argumentet – om, at alle nyder godt af de goder, som fagbevægelsen har kæmpet sig til, og det legitimerer et krav om, at så skal alle også bidrage med et fagligt kontingent – er falsk og har intet med solidaritet at gøre. Det ville svare til et lige så absurd krav om, at alle, der nyder godt af et bestemt partis indsats, skulle løse medlemskort til det pågældende parti.

Nej, der er forskel på solidaritet og tyranni, selv om det sidste ofte udøves i det førstes navn. Når det sker, må demokratiske kræfter, der mener noget alvorligt med frihedsrettighederne, gribe ind. Blandt de kræfter vil man altid finde Det Konservative Folkeparti.

Jeg kan varmt anbefale forslaget.

Aage Frandsen (SF):

En diskussion om den enkeltes frihed og den enkeltes frihed til inden for et fællesskab at aftale forskellige ting er selvfølgelig meget interessant – den kunne i hvert fald være det – men på baggrund af det forslag, der foreligger her, synes jeg ikke, den er værd at føre.

Vi har godt nok nu hørt nogle synspunkter om, at man har grundloven, EU, FN's menneskerettigheder og Europakonventionen bag sig. Det ville da egentlig have været interessant, hvis man nu havde skrevet det i bemærkningerne og argumenteret nærmere for det i stedet for bare at komme med nogle løse henvisninger. Det er da klart, at man kan belægge nogle forskellige påstande med at sige: Jamen det tolker vi i den retning. Men hvis det nu også skal hedde sig, at grundloven siger det her, så må jeg nok sige, at der er en del, der har lavet grundlovsbrud gennem tiderne blandt de Venstremænd, der var med til at lave grundloven i sin tid. Man kan tolke grundloven sådan. Man har lov til at anlægge en politisk betragtning. Vi mener også, at friheden for den enkelte til at melde sig ind i en forening er vigtig. Men man har da også lov til at lave nogle aftaler i sin egen forening.

Der er også henvist til en række eksempler, som man så har inddraget. Jamen hvorfor anfører man dem så ikke her i bemærkningerne til forslaget? Skriv dem ned i bemærkningerne, så vi kan se, hvad det er for nogle ting, vi skal forholde os til. Jeg synes, det er en gang sjusk at komme i Folketinget med sådan et centralt tema bare på baggrund af de par linjer. Og så er I endda tre partier til at lave det på én gang. I har

søreme ikke lavet ret meget hver især. Det er simpelt hen for ringe. Og nogle af jer har siddet i regeringen tidligere og ved da, hvilke krav der stilles, når man skal lave et beslutningsforslag. Det får vi andre at vide, hver eneste gang vi fremsætter et beslutningsforslag, der ikke indeholder økonomiske beregninger. Og så kommer I med sådan noget her. Det er jo helt anderledes vidtgående ting, I lægger op til. Jeg har ikke deltaget i debatten med korte bemærkninger, for jeg synes ikke, den er det værd på dette grundlag.

Hvad drejer dette her sig om? Det drejer sig om det, man med et gammelt simpelt ord kalder klassekamp. Og når det viser sig, at arbejdsgiverne ikke kan klare sig i klassekampen, så kommer I. Det er derfor, friheden er begrænset ...

Den fg. formand (Grete Schødt):

Man siger ikke »I« til medlemmerne.

Aage Frandsen (SF):

Det er derfor, de borgerlige partier kommer med deres krav om, at Folketinget skal gribe ind. Så gælder friheden ikke. Når man ikke kan klare sig, gælder friheden ikke. Sådan har vi det også. Men det er bare andres rettigheder, vi slås for.

Det er jo heller ikke tilfældigt, hvorfor det er bl.a. inden for SiD-området og hotel- og restaurationsbranchens områder, problemerne opstår. Det gør de, fordi der klart er en svag part. Det ved vi da godt. Der er lønmodtagersiden sandelig svag. Man har i hvert fald inden for hotel- og restaurationsbranchen en lav organisationsprocent, og den udnytter arbejdsgiverne da. Hvorfor må lønmodtagerne så ikke udnytte det kampmiddel, de har? Man kan godt henvise til, at nogle herinde er medlem af Dyrlegeforeningen uden at have eksklusiv aftaler. Nej, det har man heller ikke inden for den organisation, jeg er med i. Men det betyder da ikke, at jeg vil sige, at der er nogle kampskridt, som andre ikke må tage.

Dette her er ganske simpelt klassekamp, og i den situation har lønmodtagersiden én mulighed – de har andre muligheder i andre situationer – og så er det, de borgerlige partiers repræsentanter kommer her og siger: Nu må Folketinget gå ind og redde arbejdsgiversiden. Det er det, det drejer sig om. Så enkelt er det. Det er sjældent, at det kommer så tydeligt til udtryk, at vi stadig væk har de modsætninger også i Fol-

ketinet med hensyn til, hvilke interesser man vil varetage. Men det kommer frem en gang imellem, selv om det her er på et utrolig sjusket grundlag.

Vibeke Peschardt (RV):

VKZ har ønsket at drøfte organisationsfriheden i Danmark. Beslutningsforslaget opfordrer regeringen til at sikre, at enhver arbejdsgiver og arbejdstager skal være frit stillet med hensyn til, om de vil være medlemmer af fagforeninger eller arbejdsgiverforeninger.

I bemærkningerne til beslutningsforslaget henviser de til Danmarks internationale forpligtelser – ikke mindst det sociale kapitel i Maastricht-aftalen. Det kan undre, når vi nu er ved det internationale, at forslagsstillerne ikke nævner ILO-konventionen om organisationsfrihed, som Danmark har ratificeret, og Menneskerettighedskonventionens artikel 11, der er den direkte årsag til, at vi i Danmark har en foreningsfrihedslov. For det har vi jo, og på den baggrund kan det undre, at vi skal drøfte noget, som vi allerede har i forvejen.

Det ville egentlig have været mere kontant, om forslagsstillerne med det samme havde sagt, hvad det egentlig er, de vil tale om. Det er jo det, vi har talt om hele eftermiddagen – eller snart aftenen med – eksklusivaftaler.

I lovgivningen – og her er det foreningsfrihedsloven, vi er inde i – er der en undtagelse fra bestemmelsen om, at ingen kan tvinges til medlemskab af en bestemt forening, læs eller lyt: fagforening. Undtagelsen går ud på, at arbejdsgiveren som et ansættelsesvilkår beder lønmodtageren om at være medlem af en bestemt fagforening. Den aftale har arbejdsgiveren nemlig indgået med fagforeningen. Og da vi jo hylder aftalefriheden i Danmark, er der for så vidt ikke noget ondt i det. Arbejdsgiveren kan lade være med at indgå en overenskomst af den type; det giver ganske vist nogle arbejdsgivere, som vi også har hørt det, nogle problemer. Hvis der er nogle, der kan huske så langt tilbage i tiden som til begyndelsen af 80'erne, husker de måske blokaden af en restauration i Herning, der hed »La Cabana«. Jeg er ikke klar over, om striden præcis handlede om det at indgå en overenskomst, eller om den handlede om eksklusivaftaler, men det er sådan set også lige meget for resultatet. For resultatet blev, så vidt jeg husker det, at der ikke blev lavet nogen aftale med den pågældende fagforening. Det var nøjagtig, som Peter Duetoft har sagt det her i dag, en arbejdskamp,

og den virkede altså ikke efter hensigten i forhold til den pågældende arbejdsgiver.

Nu er det også sådan med eksklusivaftaler, at de jo kun gælder for en meget begrænset del af arbejdsmarkedet. Vi har et arbejdsmarked med 2,3 mio. lønmodtagere. Ca. 800.000 af dem er offentligt ansatte, og på det offentlige område er der ikke eksklusivaftaler. Det følger af en almindelig lighedsgrundsætning.

Dansk Arbejdsgiverforening, som er en hovedorganisation, er godt nok imod eksklusivaftaler – det står ligefrem i deres vedtægter – men så vidt jeg har forstået det, fortolker de det blidt i forhold til dem, der søger optagelse hos dem. Der er nemlig nogle, der kan blive optaget i Dansk Arbejdsgiverforening, selv om de har en eksklusivaftale, når de bliver optaget. Det ser man altså stort på.

Man kan så spørge sig selv, hvorfor et parti som Det Radikale Venstre accepterer de nogle gange krasse metoder, som anvendes af fagforeningerne i arbejdskampen, eller hvad man kalder det, når man ønsker at lave disse aftaler.

For man må da nok kalde det krasse metoder, når nogle virksomheder ligefrem under trussel om blokade føler sig tvunget til ikke blot at ansætte personale på overenskomstmæssige vilkår, men også til i al fremtid at love kun at ville ansætte personer, der kommer fra bestemte fagforeninger.

Jeg vil gentage over for hr. Peter Duetoft, at det altså er fagforeningernes måde at markere det på.

I øvrigt vil jeg gøre den bemærkning, at vi sikkert alle sammen for nylig har fået breve fra Kristelig Fagforening, der fortæller, at de har 133.000 medlemmer. Det er godt nok mange, der altså ikke er medlem af de etablerede gamle, fine – eller i hvert ældre – fagforeninger.

Jeg vil også komme ind på et andet synspunkt, som jeg synes er vigtigt i denne sammenhæng, og det er grunden til, at jeg synes, vi må acceptere dels arbejdskampen, dels at vi overhovedet har fagforeninger. Det skal vi have. Vi skal have nogle helst stærke organisationer, for ellers kan vi ikke have den aftalefrihed, det kollektive aftalesystem, vi har, og ikke mindst det helt unikke konfliktløsningsapparat, der ligger bagved, og det vil selvfølgelig sige den måde, man afvikler konflikter på og sender dem fuldstændig uden om det relativt stive domstolssystem; jeg tænker på Arbejdsretten, Forligsinstitutionen og al den slags ting.

Det er altså vores opfattelse, at problemet

med eksklusivaftaler ikke er ret stort, og vi vil ikke på det grundlag, der foreligger nu, være med til at ændre foreningsfrihedsloven. Hvis det ikke har været nævnt i dag, vil jeg gøre det. Man siger jo, der er en sag fra Kristelig Fagforening på vej til Menneskerettighedsdomstolen om fortolkning af Menneskerettighedskonventionens artikel 11. Vi har jo til gode at se, hvad den ender med, men jeg vil gerne sige, at det var nøjagtig den samme bestemmelse, der i sin tid var udgangspunkt for, at vi fik vores foreningsfrihedslov, og problemet om eksklusivaftaler var berørt i den dom, der hedder British Raildommen. Det fremgår af den dom – og den kan man læse om i bemærkningerne til den første foreningsfrihedslov, vi fik lavet herhjemme – at man ikke tog direkte afstand fra eksklusivaftaler.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Først til fru Vibeke Peschardt. Jeg er fuldstændig enig i, at den lov, vi har i dag, netop har taget udgangspunkt i den konvention, som Danmark nu er blevet anklaget for at overtræde alligevel.

Men det er bare ikke det, dette her drejer sig om. Det, jeg bl.a. har prøvet at gøre, er at gøre opmærksom på, at der faktisk er en stramning undervejs under Maastricht-Traktaten under Den Sociale Pagt. Det er derfor, det er det, der er på, og det er derfor, jeg ikke har henvist til andre ting, som vi har diskuteret til hudløshed igennem masser af år, så vi kunne få en helt klar diskussion om, hvad det er, vi taler om.

Men nu kan jeg se, at der er så mange alligevel, som siger: Uha, vi må endelig have nogle konkrete eksempler, og så snart man giver et konkret eksempel, er der nogle, der springer i luften, eller også siger man som hr. Aage Frandsen fra SF, at det er noget pjat at diskutere frihed; hvorfor skal vi overhovedet diskutere det sådan en sen aften? Hr. Aage Frandsen sagde faktisk, at det er noget pjat at diskutere frihed i denne sammenhæng; det, man i virkeligheden skulle gøre ifølge hr. Aage Frandsen, var at diskutere klassekamp. Det er jeg sikker på at hr. Aage Frandsen også er bedre til, men det har bare ikke noget med dette her at gøre.

Det, beslutningsforslaget handler om, er frihed for det enkelte menneske, men det er måske så vanvittig svært for hr. Aage Frandsen at forstå, at vi er nogle partier – og her gælder det altså de tre borgerlige: Venstre, De Konservative

og Fremskridtspartiet – der ikke som hr. Aage Frandsen ønsker at udnytte svaghederne i systemet. Vi ønsker lige retfærdighed for alle. Vi ønsker ikke, at det bliver en klassekamp. Vi ønsker frihed for det enkelte menneske. Men jeg kan godt forstå, at det kan være vanskeligt for SF.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Jeg synes nok, det var et opsigtsvækkende indlæg, vi fik fra den radikale ordfører for et øjeblik siden. Der sker åbenbart ting og sager, når Det Radikale Venstre har været i den socialdemokratiske Nyrupregerings favn i halvandet år. Man har åbenbart glemt sine rødder. Man har åbenbart glemt det, der måtte udgøre den radikale ryggrad, når det gælder opfattelsen af organisationerne på det danske arbejdsmarked. Jeg mener faktisk, at hvis der er noget, der har kendetegnet Det Radikale Venstre op igennem dette århundrede, er det, at Det Radikale Venstre har stået på borgernes side, når de risikerede at blive kvalt i organisationernes magtbrynde.

Det synspunkt og den holdning forstår jeg at De Radikale har smidt over bord. Om det er en særlig gestus til vennerne, Socialdemokraterne, i regeringen, kan jeg ikke vide, men jeg må nok sige, at det har været utrolig overraskende at høre det radikale indlæg ved denne lejlighed.

Jeg håber, at Det Radikale Venstre vil revurdere sin holdning og vende tilbage til de stolte traditioner, som startede ved århundredskiftet.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Jeg skal ikke blande mig i spørgsmålet om, hvad der sker med partiets standpunkter i principielle spørgsmål, når de henholdsvis kommer i eller går ud af regeringer, men svare fru Annette Just.

Jeg sagde, at det var et meget vigtigt principielt spørgsmål, men vi synes, det er noget pjat at diskutere det på det grundlag, som I er kommet med. Det er simpelt hen for ringe, det er for sølle. Vi synes, det er et meget vigtigt spørgsmål, som man ikke bare skal spise af med 6 linjer på forsiden, og så er der vel en 30 linjer i bemærkningerne, og I er tre partier om det; det vil sige, at der er sådan en 12 linjer til hver.

Jeg synes, det er for ringe. Jeg kan ikke forstå, at I ikke kan lave arbejdet bedre ...

Den fg. formand (Grete Schødtts):

Man må ikke sige »Ik«.

Aage Frandsen (SF):

Undskyld, det er rigtigt, jeg må ikke sige »I«. Jeg synes nu, det er det mest nærliggende, men det må man jo ikke.

Jeg synes, det havde været befriende at have fået nogle eksempler med grundloven. Hvad siger grundloven? Hvordan kan det være, man kan argumentere for, at det, der sker i dag, næsten er grundlovsbrud? Hvad er det, der er sket i Maastricht? Man kunne godt have fået en interessant diskussion ud af det, og det ville vi gerne have haft, men ikke på dette grundlag.

Så spørgsmålet om klassekamp: Jeg siger lidt mere patetisk og gammeldags, men det hylder jeg også en gang imellem, at det drejer sig om klassekamp. Når det så viser sig, at den ene part ikke kan klare sig, er der altså nogle bydreng og -piger her i Folketinget, der siger: Nu må vi altså komme og hjælpe dem. Arbejdsgiverne kan ikke klare den, nu må vi komme og hjælpe dem. Det er det, man har brugt i denne forbindelse.

(Kort bemærkning).

Vibeke Peschardt (RV):

Jeg vil først sige til fru Annette Just, at jeg synes, hun skulle have hørt efter, hvad arbejdsministeren sagde, da hun gennemgik det sociale kapitel. Det sociale kapitel i Maastricht-aftalen angår ikke organisationsfriheden; derfor kan vi ikke tale om den, og derfor talte jeg heller ikke om den, men jeg nævnte Menneskerettighedskonventionen, der er gennemført ved lov i Danmark, og den er utrolig vigtig i denne sammenhæng.

Til fru Pia Christmas-Møller, der undrer sig så meget over Det Radikale Venstres holdning lige præcis i denne sag i dag, vil jeg bare sige, at Det Radikale Venstre jo dels har støttet, dels har siddet i regering med Det Konservative Folkeparti; støttet det fra 1982 og siddet i regering fra 1988 til 1990, og mens vi var i regering sammen i 1990, blev der lavet en ændring af lige præcis foreningsfrihedsloven. Det var den konservative arbejdsminister Henning Dyremose, tiden og en sag, nemlig brandmand Max Blicher Hansens sag, der gav anledning til det. Den her eksklusivbestemmelse forsvandt ikke fra foreningsfrihedsloven, men blev stående, og så lavede man nogle i øvrigt rimelig umulige regler, der gik ud på genansættelse af folk, der var blevet krænkede i disse situationer. Det har bestemt ikke været til gavn for Max Blicher Hansen, at man dengang fik lavet disse genansættelsesregler i loven.

Jeg vil gerne som svar stille et nyt spørgsmål til fru Pia Christmas-Møller: Hvorfor gjorde Det Konservative Folkeparti i 1990 ikke noget for at få fjernet eksklusivbestemmelsen? Hvorfor gjorde man ikke noget for det hele vejen op gennem 1980'erne? Det Radikale Venstre har ikke skiftet holdning til det her, men jeg vil gerne høre, hvorfor man ikke i Det Konservative Folkeparti gjorde noget ved sagen.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

I modsætning til den radikale ordfører var jeg faktisk medlem af Folketinget, da det lykkedes os at komme igennem med de her ændringer af foreningsfrihedsloven, og jeg synes, det er noget af det groveste, at man skal lægge ører til i en sen debattime, at Det Konservative Folkeparti ikke var hjemme i 1980'erne, da det handlede om foreningsfrihed. Vi kæmpede og kæmpede og kæmpede for at få selv de små ændringer ind i foreningsfrihedsloven. Vi sad i koalitionsregering på koalitionsregering og skulle ud og finde et flertal, så jeg mener nok at kunne melde hus forbi.

Det, der i og for sig kaldte mig på talerstolen, var hr. Aage Frandsens bemærkninger om, at det her dybest set handlede om klassekamp, og når den ene part ikke kunne klare sig, var der altid nogle bydreng, som gerne ville bringe sagen op i Folketinget. Hus forbi! Klassekampen er død for længe siden ude i det virkelige liv, så vi burde også lade være med at spille tid på den i Folketinget.

Dette beslutningsforslag handler ikke alene om arbejdsgiverens ret til at være fri for at være medlem af en arbejdsgiverorganisation; det handler i lige så høj grad om lønmodtagernes ret til at være fri for at være medlem af en faglig organisation. Det er et beslutningsforslag, som går på at sikre foreningsfriheden for begge parter på arbejdsmarkedet, og det har intet, intet med klassekamp at gøre. Det synes jeg hr. Aage Frandsen dog burde have fattet på dette tidspunkt i debatten.

(Kort bemærkning).

Vibeke Peschardt (RV):

Jeg bliver nødt til at sige til fru Pia Christmas-Møller, at vi støttede og havde oven i købet flertal sammen med den daværende firkloverregering fra 1984 til 1987. Nu kan jeg ikke huske, om der var stillet ændringsforslag om eksklusivaf-taler på det tidspunkt, men fru Pia Christmas-

Møllers udgangspunkt var jo, at Det Radikale Venstre i denne sag havde skiftet holdning op gennem 1980'erne. Jamen det har vi ikke.

Så stillede jeg et spørgsmål: Hvorfor stillede den daværende arbejdsminister Henning Dyrmosen ikke ændringsforslag i 1990 – og det fremgår i hvert fald af Folketingets forhandlinger og af det lovforslag, der var fremsat dengang – om, at eksklusivbestemmelsen skulle ud af foreringsfrihedsloven?

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Jeg forstår fru Vibeke Peschardts bemærkninger sådan, at Det Radikale Venstre fortsat er imod eksklusivaftaler på arbejdsmarkedet, og hvis Det Radikale Venstres ordfører nikker, er jeg helt beroliget. Det gør den radikale ordfører ikke.

Godt, jeg har stadig væk grundlag for den dybe forundring, som jeg kom med for et øjeblik siden, for Det Radikale Venstre har indtil dags dato ellers altid markeret modstand mod eksklusivbestemmelser på arbejdsmarkedet. Det er nyt, at det ikke gør det.

Med hensyn til historien er det sådan, at firkløverregeringen i en periode havde flertal sammen med Det Radikale Venstre. Men i firkløverregeringen indgik jo partiet CD, og vi har vist i dag med al tydelighed fået demonstreret, hvad CD's holdning er til eksklusivaftaler, og alene af den grund kunne vi ikke som samlet regering komme med et forslag på området, for CD ønsker faktisk at bevare muligheden for, at der kan etableres eksklusivaftaler på arbejdsmarkedet. Det er CD ikke rendt fra i dag, må man sige. Det nye er, at Det Radikale Venstre ikke længere vedgår det oprindelige standpunkt, nemlig modstand mod eksklusivaftalerne.

For god ordens skyld: Det Konservative Folkeparti er imod eksklusivaftaler.

Den fg. formand (Grete Schødts):

Tilbage til ordførrækken.

Jette Gottlieb (EL):

Fremskridtspartiet, Venstre og Det Konservative Folkeparti har i skøn forening fremsat et beslutningsforslag om sikring af organisationsfrihed. Sådan hedder det. Enhver arbejdsgiver skal frit kunne vælge mellem at være medlem af eller undlade at være medlem af en arbejdsgiverorganisation, og enhver lønmodtager skal frit

kunne vælge mellem at være medlem af eller undlade at være medlem af en fagforening.

Enhedslisten kan være helt enig. Vi vil slås for friheden til at være medlem af lige præcis de foreninger og organisationer eller for den sags skyld undlade at være medlem af nogen foreninger eller organisationer overhovedet og så tage de konsekvenser, der vil være af det.

Men som det fremgår af beslutningsforslagets bemærkninger, er det ikke den højt besungne organisationsfrihed, der er Fremskridtspartiets, Venstres og De Konservatives ærinde. Nej, forslaget er såmænd et udtryk for, at de tre partier ønsker, at markedskræfterne skal have frit spil på arbejdsmarkedet. De tre partier ønsker at begrænse de faglige organisationers muligheder for at indgå aftaler om f.eks. at forbedre medlemmernes løn- og arbejdsforhold og om at indgå organisationsaftaler.

I Enhedslisten bliver vi rørt til tårer af de tre partiers omsorg for at sikre, at lønmodtagerne ikke må lide erhvervsmæssig skade, men det klinger unægtelig lidt hult i vores ører, for det er jo sådan, at partierne bag beslutningsforslaget altid – jeg understreger altid – har forsøgt at forringe lønmodtagernes vilkår på arbejdsmarkedet.

Dertil kommer, at forslagsstillerne jo aldrig nogen sinde har anfægtet arbejdsgivernes ret til at lede og fordele arbejdet, og det er vel en af de mest grundlæggende indskrænkninger i lønmodtagernes erhvervsmæssige frihed.

Dette forslag går helt i samme retning. Det, som partierne vil, er at udvide enkeltpersonernes ret til at underbyde arbejdsforhold for de andre ansatte. Forslaget vil betyde frit spil for løntrykkere, for folk, der vil nasse på de resultater, som medlemmer af de faglige organisationer har tilkæmpet sig.

Arbejdsmarkedet er jo indrettet på den måde, at over for arbejdsgiveren eksisterer den enkeltes frihed kun gennem fagligt sammenhold. Det er gennem det faglige sammenhold, det sikres, at alle ansatte har de samme løn- og arbejdsforhold for samme arbejde, og det er kun gennem fælles optræden, at de ansatte kan opnå en ligeværdighed med arbejdsgiverne. Det er fagforeningerne og deres medlemmer, der har tilkæmpet sig de løn- og arbejdsforhold, der er gældende for alle på en arbejdsplads. Enkeltpersonernes højt besungne frihed har kun aktier i den sag, i det omfang den bliver brugt kollektivt. Det er sammenhængen mellem den individuelle ret og de kollektive rettigheder, og den sammenhæng er vigtig.

Derfor er der heller ikke nogen gruppe af ansatte, som gennem et fagligt sammenhold har tilkæmpet sig resultater, der skal tvinges til at arbejde sammen med uorganiserede. Uorganiserede har med deres individuelle frihed og ret selv valgt at være uden for fællesskabet.

Derfor skal ingen gruppe af ansatte tvinges til at arbejde sammen med enkeltindivider, der, fordi de ikke er medlem af fagforeningen på det pågældende område, vil virke som løntrykkere på arbejdspladsen. Uorganiserede har selv frit valgt at stå uden for fællesskabet, og hermed har de altså også frit valgt at komme i en situation, hvor det faglige sammenhold frit vælger ikke at arbejde sammen med dem.

I Enhedslisten mener vi, at medlemskab af faglige organisationer er en god og nødvendig ting. Medlemskabet af Unionen skærper nødvendigheden af at forbedre de faglige organisationers muligheder for at sikre medlemmernes løn- og arbejdsvilkår og heriblandt også muligheden for at indgå aftaler med modparten om organisationsforholdene på arbejdspladsen.

Men vi skal heller ikke lægge skjul på, at hvis det rent faktisk skal fungere som en kollektiv ret og frihed og ikke som et diktat, skal der også arbejdes offensivt med udbygningen og udviklingen af demokratiet i de faglige organisationer.

Til slut vil jeg ikke glemme at sige, at vi vil stemme imod forslaget.

Peter Duetoft (CD):

Jeg er lidt træt af, at hver gang Venstre, De Konservative og Fremskridtspartiet er blevet enige om et forslag, stiller SF sig op her og fortæller, at de borgerlige mener sådan og sådan. Jeg vil godt opfordre SF til at overveje, om der ikke findes borgerlige partier ud over de tre, for det er altså sådan, at der også findes borgerlige politikere og borgerlige mennesker på arbejdsmarkedet, der faktisk godt kan forstå, at organisationsopdelingen i Danmark er, som den er i dag. Når jeg siger det, er det, fordi jeg møder det for ofte, og jeg synes, jeg har lyst til at spørge, om vi ikke kunne blive fri for det.

Så må jeg sige, at jeg ikke er den store eksklusivaftalefan; jeg er heller ikke den store modstander af dem. I virkeligheden mener jeg overhovedet ikke, at Folketinget skal diskutere det. Det kommer ikke os ved, hvad man gør på arbejdsmarkedet.

Der er to situationer, jeg mener er uacceptable. Den ene situation er selvfølgelig, at man er ansat på en virksomhed, og der derefter kom-

mer en eksklusivaftale, og man så skulle forlade virksomheden; men det har vi jo lovgivet imod.

Den anden situation er, at man skal tvinges til at betale til et politisk parti, men det har vi også lovgivet imod.

Når de to ting er væk, kan jeg ikke se, at man skulle gøre det her til noget så exceptionelt, at man skal tage sig af det i det danske Folketing. Det er, som jeg har sagt op til flere gange, noget, vi mener at arbejdsmarkedets parter og virksomhederne kommer til at slås om.

Jeg har jo en vis andel af skylden i, at debatten er trukket ud, og derfor vil jeg da gøre min ordførertale så kort, for jeg tror, og det hørte jeg også af fru Pia Christmas-Møller, at budskabet er gået ind, og jeg er da glad for her en årrække efter at få endnu en bekræftelse på, at vi havde indflydelse i firkløverregeringen.

Annette Just (FP):

Jeg tror nu, at vi er kommet sådan et rimeligt stykke gennem diskussionen og har fundet ud af, hvad det egentlig er, vi taler om. Vi taler om at forbyde tvang. Nogle taler om, at det er godt med en klassekamp, og dér er forskellen. Jeg tror i virkeligheden, at det kan koges ned til, at nogle partier går imod tvang og går ind for frihed til det enkelte menneske, og andre taler om, at det er vigtigere med klassekampen.

Vi taler altså om, at vi enten skal gå ind for, at det er i orden, at der stadig væk i den danske lovgivning står, at det er tilladt med en vis form for eksklusivaftaler henholdsvis fortrinsklausuler; der er nemlig en retsafgørelse, der erkender, at det er at regne for det samme. Jeg er så glad for, at ministeren ikke også er gået ind i den debat.

Men der er også nogle, der spørger, om vi skal overholde de menneskerettighedskonventioner, som Danmark rent faktisk har sagt ja til. Skal vi overholde Den Sociale Pagt, som Danmark rent faktisk har skrevet under på? Skal vi overholde de aftaler, man lavede ved Maastricht-Traktatens vedtagelse, som et flertal i den danske befolkning rent faktisk har sagt ja til? Er der nogen partier, der burde tale for, at vi overholdt intentionerne i alle disse ting, er det jo netop de partier, som har stået her og talt imod.

Socialdemokratiet og SF brugte en meget stor del af den sidste afstemningsdebat op til EU-afstemningen på at forklare, hvor vigtigt det var, at den danske befolkning skulle sige ja, fordi der nu også kom det sociale kapitel ind. Ikke så snart er der nogle, der siger, at der også er noget

positivt i det, da det faktisk vil betyde en stramning af dansk lovgivning, før de samme partier står og siger: Ikke på vilkår, nu skal vi have klassekamp.

Jeg forstår ikke ordførerne for denne sag. Jeg forstår ikke, at der ikke er nogen ordførere i SF eller i Socialdemokratiet – de to partier, som har kæmpet så hårdt for Maastricht-Traktaten og for, at vi skal overholde Menneskerettighedskonventionen – der end ikke er blevet en lille smule forbløffede, når et stort foretagende som British Rail kan blive dømt, og Danmark på nuværende tidspunkt er anklaget for menneskerettighedskrænkelser på dette område, og i det mindste prøver på at tænke lidt på, om der er noget galt. Jeg kunne måske forstå det for Enhedslistens vedkommende, for det er det, de er valgt til.

Der er noget galt. I Danmark er der foreninger, der daglig bryder den internationale ret, som Danmark har sagt ja til. Vi bør selvfølgelig sikre et forbud mod eksklusivaftaler. Det gøres enkelt ved, at man retter i bekendtgørelse af lov om beskyttelse mod afskedigelse på grund af foreningsforhold, hvor § 2, stk. 2 og 3, skal fjernes. Hvis de er fjernet, er der ingen problemer, så vil man ikke kunne høre, at Danmark står uden for det pæne selskab af Tyskland, Frankrig, Luxembourg, Belgien, Holland, Italien, Portugal, Spanien og Grækenland. Alle disse ni lande har et regulært forbud mod eksklusivaftaler i henhold til Den Sociale Pakt, men Danmark er for fin, for vi har en arbejdsminister, som vil opretholde en klassekamp.

Fremskridtspartiet vil gerne tale for det enkelte menneskes ret til selv at bestemme, for det enkelte menneskes ret til selv at finde ud af, hvilken fagforening, forening eller organisation det ønsker at være medlem af. Men der er altså nogle, der synes, at det alligevel er at gå for langt og ønsker at køre det ud i en plat diskussion om enkeltvirksomheder. Det er med fuldt overlæg, at der ikke er kørt frem med eksempler på enkeltvirksomheder; det er for at køre en ren

debat om organisationsfrihed, foreningsfrihed og frihed til det enkelte menneske.

Jeg håber trods alle de spørgsmål, vi vil stille ministeren under udvalgsarbejdet, at vi får et konstruktivt stykke arbejde, hvor selv SF måske finder ud af, hvad det er, det drejer sig om.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Grete Schødts):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden

Den fg. formand (Grete Schødts):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Fra medlem af Folketinget Hanne Andersen (S), der har orlov, har jeg modtaget meddelelse om, at hun fra og med den 17. januar 1995 atter kan give møde i Tinget.

Stedfortræderens, Hans Jørgen Jensens, hverv som midlertidigt medlem af Folketinget ophører herefter fra nævnte dato at regne.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 17. januar 1995 kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den dagsorden, der er opslået i salen.

Med hensyn til de øvrige møder i den kommende uge skal jeg henvise til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 18.50.